

sosiale forhold? I tillegg til spørsmål om hva god vitenskapelig resonnering er, tar teksten opp spørsmål om hvordan vitenskapelige samfunn bør organiseres, og hvilke stemmer som må gis anledning til å høres. Et tredje undertema er hvorvidt vitenskapen fortjener den statusen den har. Gir vitenskapelige undersøkelser oss faktisk kunnskap, eller er vitenskapens fortelling om virkeligheten bare én fortelling blant mange mulige – og hva slags betraktninger er det som har fått noen til å bevege seg i retning av en slik ide?

Fredrik Haraldsen tematiserer disse spørsmålene i del 2 «Vitenskapsfilosofi», hvor det blant annet også gis en innføring i hva som kjennetegner vitenskapelighet, med et særlig blikk på vitenskapelig metode.

Natur-, menneske- og teknologisynt

Bokens tredje del samler tre kapitler som ved første øyekast kan se ut til å handle om svært ulike ting. Det de har til felles, er imidlertid at de handler om vesentlige sider ved mennesket og forholdet vi har til omgivelsene våre.

I det første kapitlet, «Natur og natursynt», gir Solveig Bøe en gjennomgang av ulike natursynt fra antikken, via det som kalles den vitenskapelige revolusjonen, og frem til vår tids natursynt, slik det fremstår gjennom moderne biologi og fysikk. Et natursynt handler blant annet om hvordan vi forklarer naturfenomener, hvilken verdi vi tilskriver naturen, hvilken rolle mennesker har overfor naturen, og hvordan vitenskapen bør gå frem for å undersøke den. I kapitlet kommer det frem hvordan de ulike natursyntene har betydning for både vitenskapelig, teknologisk og samfunnsmessig utvikling.

I det andre kapitlet, «Menneskesyn», behandler Miriam Kyselo ulike perspektiver på sinn og bevissthet. Tre grunnleggende spørsmål stilles: Hva er forholdet mellom mentale og fysiske prosesser? Hva er grensene for vårt sinn? Og hvilken rolle spiller sosial og kulturell kontekst i å forme vår bevissthet? Kyselo diskuterer en rekke tilnærminger som gir forskjellige svar på disse spørsmålene.

Kapitlet «Teknologi, menneske, samfunn» av Asle H. Kiran handler om ulike måter teknologi påvirker mennesker og samfunnet på. Kiran diskuterer blant annet om vi har grunn til å frykte teknologisk utvikling, og om ny teknologi kan ha uheldige psykologiske og samfunnsmessige virkninger. Det er også et spørsmål om teknologi overhodet er noe vi mennesker kan kontrollere, eller om det snarere er teknologien som former oss.

Etikk

Etikk handler blant annet om hva det er som kjennetegner riktige handlinger. Når vi i dagliglivet tar stilling til hva som er riktig og galt, lar vi oss ofte styre av vanen eller av de konvensjonelle oppfatningene i samfunnet vårt. Å la seg styre av vaner og konvensjoner, uten å reflektere over dem, er det motsatte av kritisk tenkning. Filosofisk etikk forsøker å gi rasjonelle grunner for at noe er moralsk riktig eller galt. Når man skal ta beslutninger med moralsk relevans i jobbsammenheng eller i samfunnsdebatt, fungerer den filosofiske etikken altså som en kritisk utfordring til våre ureflekterte oppfatninger. Normativ etikk er den delen av den filosofiske etikken som forsøker å finne generelle prinsipper for hva som er moralsk riktig og galt, verdifullt og ondt. I kapitlene om normativ etikk